

MAAK VAN EEN STEIGER GEEN CIRCUSTRAPEZE

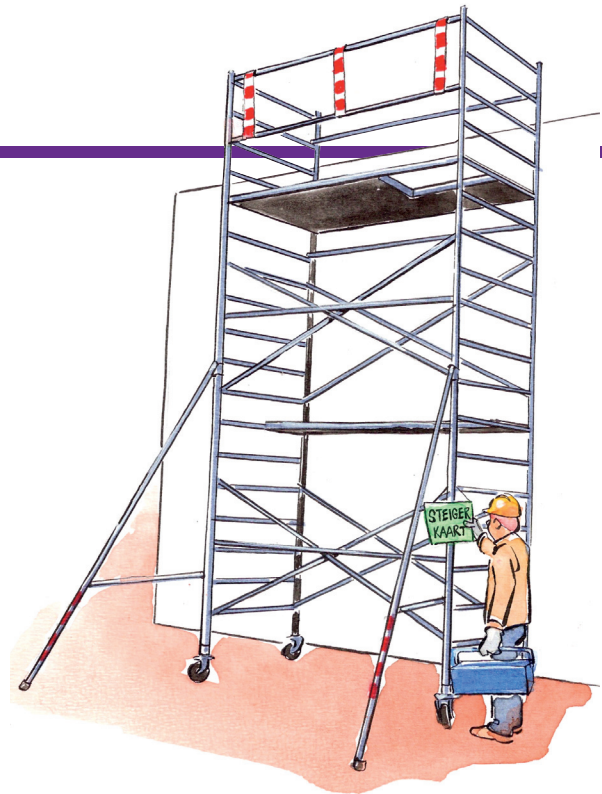
Steigers zijn onmisbaar in de bouw, ook voor installateurs. Maar steigers zijn ook gevaarlijk. Vooral bij rolsteigers zijn de risico's op ongevallen groot. Een jaarlijkse toolboxmeeting over dit onderwerp is daarom geen overbodige luxe.

■ TEKST: MATHILDE VAN HULZEN ILLUSTRATIE: BOB LEENDERS

Herinner je je nog het dodelijke ongeval in de Amercentrale, in 2003? Daarbij zakte een 77,5 m hoge steiger in elkaar, waardoor vijf mensen omkwamen. Achteraf bleek dat er onvoldoende schoren of diagonalen waren aangebracht, vooral in de basis van de steiger. Signalen, zoals ernstige scheefstand en doorbuigen, werden genegeerd. Ook afdoende controle vanuit het management ontbrak. De betrokken bedrijven kregen zware boetes, maar dat kan het leed voor de families niet vergoeden. Ook met minder hoge steigers gaat het vaak fout. De recente veiligheidsmonitor van Aboma+Keboma omschrijft meer dan een kwart van de steigers in de bouw als ondeugdelijk. Het gaat om tekortkomingen, zoals een gebrekkige verankering, een onstabiele ondergrond, overbelasting en ontbrekende vangvoorzieningen. Ook de open ruimte tussen steigervloer en gevel is gevaarlijk. Toch blijven steigers onmisbaar bij lang-

TOOLBOXMEETING

Werknemers in de installatiebranche hebben dagelijks te maken met allerlei vormen van fysieke belasting en onveilige situaties. Dat kan op den duur leiden tot ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Toolboxmeetings zijn speciaal ontwikkeld om de fysieke belasting terug te dringen en (bijna-)ongelukken te voorkomen. Dit is het veertiende deel uit de serie.

durig werken op hoogte en zijn ze in elk geval een stuk veiliger dan ladders. Ook de Europese richtlijn Werken op hoogte ziet ladders alleen als noodoplossing. Een veilige en ergonomisch verantwoorde steiger, stelling, bordes of werkvloer heeft de voorkeur.

Groene kaart

Of een steiger daadwerkelijk veilig is, kan worden berekend met normen uit de NEN 6700-serie. Praktischer is de beleidsregel 7.4-5 De kwaliteit en constructie van steigers, uitgegeven door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Deze beleidsregel geldt echter niet als de steiger hoger is dan 30 m, als er netten, zeil of folie worden gebruikt, als de steiger meer dan 30 cm van de wand of gevel wordt geplaatst of als er hijs- of hefwerktuigen aan de steiger worden bevestigd. In die gevallen mag alleen een deskundige de steiger berekenen en tekenen.

Belangrijk is ook de steigerkaart of scafftag. Deze groene kaart hangt bij elke toegang of steigeropgang op ooghoogte en vermeldt alle noodzakelijke gegevens. Ontbreekt de scafftag, dan mag niemand de steiger op. Lees altijd de steigerkaart, voordat je aan het werk gaat. Verder moeten de werkplateaus zijn voorzien van een hekwerk van minstens 1 m hoog en van een aansluitende kantplank van minimaal 12 cm hoog. Ook een leuning moet op 1 m hoogte worden aangebracht met een tussenleuning op 50 cm hoogte en een kantplank van minimaal 12 cm hoog. Als de steigervloer meer dan 6 m boven de begane grond ligt, wordt een schrikvloer ofwel valvloer voorgeschreven met dezelfde afmeting en constructie als de werkvloer. Dat geldt niet als een steigervloer bestaat uit aaneengesloten metalen vlonders. Hijswerktuigen mogen alleen bij hoge uitzondering aan een steiger worden vastgemaakt. Vergeet ook de aardleiding niet als dat nodig is, veranker elk steigervlak en voorzie het buitenvlak over de gehele hoogte

van voldoende schoren (denk aan de Amercentrale). Dan de maten van de steigervloer. Een steigerplank moeten minimaal 30 x 200 mm zijn. Voor de breedtes van steigervloeren gelden de volgende eisen: 0,80 m voor een lichte steiger en 1,20 m voor een zware of metselsteiger. Als de steiger alleen voor personen en/of staande werkzaamheden wordt gebruikt: 0,60 m.

Controle

Bij de opbouw hoort ook een kritische blik op de ondergrond. Die moet voldoende draagkracht hebben en vlak zijn. De steiger moet verder goed worden afgeschermd voor passerend verkeer en voetgangers. Graafwerkzaamheden in de buurt van een steiger zijn absoluut niet toegestaan.

De opbouw moet onder toezicht staan van een gediplomeerd steigerbouwer met certificaat B van de Stichting Vakopleiding Bouwbedrijf (svb). Ook daarna is een controle per kwartaal aan te raden, zeker na extreem weer. Uitvoerende steigerbouwers moeten een certificaat A op zak hebben.

Bedrijven die zich puur op het opbouwen van steigers richten, gaan meestal uit van een vaststaand stappenplan of veiligheidsprojectplan en houden veiligheidsbesprekingen. Zo'n vastgelegde veiligheidsprocedure kan ook nuttig zijn voor werknemers die niet dagelijks met een steiger werken. Oefenen in praktijk onder leiding van een professional of de leverancier van het steigermateriaal geeft het meeste inzicht in risico's en een veilige werkwijze. Een regelmatige update in de vorm van een toolboxmeeting zorgt ervoor dat de informatie blijft hangen. Daarbij horen ook inspecties op de werkplek.

Zo'n inspectie is ook goed om medewerkers weer eens op het gevaar van rondslingerend gereedschap te wijzen, de belasting van de steiger te controleren en te

controleren of de looppaden niet nat of glad zijn. Natuurlijk zet niemand een ladder op een steigervloer! En vanaf windkracht zes is een steiger verboden gebied.

Onjuiste opbouw

Ook bij rolsteigers kan het geen kwaad om als leidinggevende af en toe eens de werkplek te bezoeken. Deze steigers mogen buiten worden gebruikt tot 8 m hoogte en binnen tot 12 m. Rolsteigers worden vaak onjuist opgebouwd. De Arbeidsinspectie controleert daarom regelmatig. Meestal ontbreken delen of is de ondergrond niet voldoende vlak of draagkrachtig. De rolsteiger is daardoor instabiel en dus onveilig. Ook de trend om rolsteigers af te schermen tegen weersinvloeden heeft een negatief effect op de stabiliteit. Een deugdelijke verankering is in dat geval beslist noodzakelijk.

De handleiding van de leverancier geeft precies aan hoe een rolsteiger moet worden opgebouwd. Wie met een rolsteiger naar de bouwplaats rijdt, zou dus altijd zo'n handleiding moeten meenemen. Nog beter is het, als medewerkers van tevoren kunnen oefenen met opbouwen onder toezicht van de leverancier.

De mobiliteit van een rolsteiger is handig, maar ook gevaarlijk. Daarom mag een rolsteiger niet worden gebruikt als trappentoren. Vanuit een raam of een dakgoot op een rolsteiger klimmen is strikt verboden. Voor het opbouwen, monteren en afbreken zijn twee personen noodzakelijk. En bij het verplaatsen mag zich niemand op de rolsteiger bevinden. ◀

MEER INFORMATIE:

- www.intech.nl
- www.arboportaal.nl
- www.arbouw.nl
- www.veiligengezondwerken.nl

■ DAGELIJKS OP DE STEIGER

Bij Otterman Techniek in Hardenberg werken 25 mensen, waaronder twintig monteurs. Het bedrijf levert elektrotechnische en werktuigbouwkundige installaties, voornamelijk aan opdrachtgevers uit de utiliteit en industrie, en is VCA en BRL gecertificeerd. Directeur Martin Hulsbeek geeft regelmatig zelf een toolboxmeeting. De informatie daarvoor krijgt hij van het bureau dat de certificering begeleidt. Het omgaan met een hoogwerker of steiger is opgenomen in de toolbox over werken op hoogte. De medewerkers gebruiken vrijwel dagelijks een steiger. Die zijn in eigendom van het bedrijf en worden jaarlijks door een extern bureau gekeurd. 'De medewerkers moeten vóór ze de steiger opzetten bijvoorbeeld controleren of de ondergrond voldoet. Nieuwe medewerkers krijgen een veiligheidsinstructie voor de steiger en een boekje. Daarvoor moeten ze tekenen. Voor het werk begint, houden we nog een korte werkvergadering waarin we ook informatie geven over de steiger. Een specifieke werkinstructie hebben we echter niet.'

Hulsbeek vindt dat de toolboxmeetings zeker nut hebben. 'Na zo'n bijeenkomst wordt er toch anders gewerkt. Maar de meeste medewerkers zijn uit zichzelf al bewust bezig met de gevaren op de bouwplaats. Ook bij de aanschaf van materiaal letten we op de veiligheid. Zo huurden we aanvankelijk de persoonlijke valbeveiliging, maar die hebben we nu gekocht. Noodzakelijke vervanging neem je dan automatisch mee.'